

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ

ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ 14
ΑΘΗΝΑΙ (136)

ΚΕΝΤΡΟΝ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΟΣ ΑΤΛΑΣ

Αριθ. Έρωτ. Μουσ. ΧΙ, 10/1970

Α'
ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΝ
ΔΙΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ

ΚΑΙ ΚΑΤ' ΕΘΙΜΟΝ ΠΥΡΑΣ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ



ΑΘΗΝΩΝ



ΑΘΗΝΑΙ 1968
ΕΚ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

18-12-1969

ΑΚΑΔΗΜΙΑ



ΑΘΗΝΩΝ

1. Ἐξεταζόμενος τόπος (χωρίον, κομμόπολις) **ΚΕΡΚΙΝΗ**...
(παλαιότερον ὄνομα: **ΗΠΟΥΚΟΒΟ**), Ἐπαρχίας **ΣΙΝΤΙΚΗΣ**
Νομοῦ **Σ.Ε.Ρ.Ρ.Ω.Ν.**.....
2. Ὀνοματεπώνυμον τοῦ ἐξετάσαντος καὶ συμπληρώσαντος **ΣΑΥΙΟΥ**
ΡΙΔΩ **Εὐσταθίου** ἐπάγγελμα **ΔΙΔΑΚΤΩΝ**.....
Ταχυδρομικὴ διεύθυνσις **ΚΕΡΚΙΝΗ**.....
Πόσα ἔτη διαμένει εἰς τὸν ἐξεταζόμενον τόπον **6** **μήνες**...
3. Ἀπὸ ποῖα πρόσωπα κατεγράφησαν αἱ παρατιθέμεναι πληροφορίες:
α) ὄνομα καὶ ἐπώνυμον **Ἀνδρέας** **ΗΠΑΡΧΙΟΥ**
ΤΟΥ **ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ**.....
ἡλικία **82**... γραμματικαὶ γνώσεις **Ἀχράματος**..
..... τόπος καταγωγῆς **ΚΕΡΚΙΝΗ**..
.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ



ΑΘΗΝΑΝ

Α'. α'. ΤΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΚΤΗΜΑΤΑ ΠΡΟ ΤΟΥ 1920

- 1) Ποῖαι ἀγροτικαὶ περιοχαὶ προωρίζοντα διὰ σποράν καὶ ποῖαι διὰ βοσκήν ποιμνίων; **Ἡ περιοχή περὶ τῆς χήμης**..
Χρησιμοποιεῖται διὰ βοσκῆς καὶ τὰ ὑπόλοιπα διὰ σποράν
Ὑπῆρχον αὐταὶ χωρίσται ἢ ἐνηλλάσσοντο κατὰ χρονικὰ διαστήματα; **Ὑπῆρχον**... **Χωρίζεται**.....
- 2) Εἰς ποίους ἀνῆκον ὡς ἰδιοκτησίαι; α) εἰς φυσικὰ πρόσωπα, δηλ. εἰς τοὺς χωρικοὺς· β) εἰς γαιοκτῆμονας ("Ἕλληνας ἢ ξένους, ὡς π.χ. Τούρκους)· γ) εἰς Κοινότητας· δ) εἰς μονὰς κλπ. **Ἀνήκον**
εἰς... **γαιοκτῆμονας**... **Τούρκους**.....
- 3) Ὁ πατὴρ διατηρεῖ τὴν περιουσίαν του συγκεντρωμένην καὶ μετὰ τὸν γάμον τῶν τέκνων του, διανεμομένης ὑπ' αὐτῶν μετὰ τὸν θάνατόν του; **Ὁ πατὴρ διατηρεῖ τὴν περιουσίαν**..
καὶ διανεμεται αὐτῇ μετὰ τὸν θάνατόν του.....

β'. 1) Οἱ κάτοικοι ἀσχολοῦνται μόνον εἰς τὴν γεωργίαν ἢ μόνον εἰς τὴν κτηνοτροφίαν ; ἢ συγχρόνως εἰς ἀμφοτέρας, δηλ. τὴν γεωργίαν καὶ τὴν κτηνοτροφίαν ; Ἀσχολοῦνται εὐχρόνως.

μὲ τὴν γεωργίαν καὶ τὴν κτηνοτροφία

2) Οἱ τεχνῖται (δηλ. οἱ βιοτέχναι) ἀσχολοῦνται ἐν παρέργῳ καὶ εἰς τὴν γεωργίαν ; Οἱ τεχνῖται ἀσχολοῦνται καὶ μετὰ τὴν γεωργία

γ'. 1) Εἰς τὰ μεγάλα κτήματα : τῶν γαιοκτημόνων (τσιφλικούχων), τῶν μοναστηρίων ποῖοι εἰργάζοντο εἰς αὐτά ; καὶ ὑπὸ ποίους ὄρους ὡς ἄτομα ἢ μὲ ὀλόκληρον τὴν οἰκογένειάν των ;

2) Πῶς ἐκαλοῦντο οὗτοι ; (κολλῆγοι, σέμπροι, μισακάτορες, σημισακάτοροι κλπ.)..... Ποία ἦτο ἡ κοινωνικὴ των θέσις ;

3) Ποία ἦτο ἡ ἀμοιβὴ των ; (εἰς εἶδος ἢ εἰς χρῆμα;).....

4) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ ἐργάται ; ἐποχικῶς, δηλ. διὰ τὸ θέρισμα, τὸ ἀλώνισμα, τὸν τρυγητὸν ἢ δι' ὅλον τὸν χρόνον ; Ἀπὸ ποῦ προήρχοντο οὗτοι ; ἦσαν ἄνδρες μόνον ἢ καὶ γυναῖκες ; ποίαν ἀμοιβὴν ἐλάμβανον ; ἡμερομίσθιον εἰς χρῆμα ἢ εἰς εἶδος ;

Ἐχρησιμοποιοῦντο ἐργάται ἐποχικῶς καὶ προήρχοντο ἀπὸ τὸν τόπο τους.....

5) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ δοῦλοι (ὑπηρέται) ἢ δοῦλαι ; Ἐάν ναι, ἀπὸ ποίους τόπους προήρχοντο ; Ἐχρησιμοποιοῦντο δοῦλοι ἐκ τοῦ τόπου των.....

6) α) Οἱ νέοι καὶ αἱ νέαι τοῦ τόπου ποῦ ἐπήγαιναν δι' ἀνέυρεσιν ἐργασίας ;... Μόνον εἰς τὸν τόπο τους.....

β) Ἐπήγαιναν ἐποχικῶς : ὡς ἐργάται..... ἢ ὡς τεχνῖται κτίσται, γύφτοι (σιδηρουργοί), βαφεῖς (μπογιατζήδες), πρᾶγματευτάδες (ἐμποροὶ) κλπ. ; Πήγαιναν ὡς ἐργάται διὰ τὴν κοπήν ξύλων.....

- δ'. 1) Πώς ἐλιπαίνοντο παλαιότερον τὰ χωράφια: με ζωϊκὴν κόπρον (βοῶν, αἰγοπροβάτων κλπ.), φυτικὴν (με καῦσιν: α) τῆς καλαμῖας μετὰ τὸν θερισμόν, β) τῶν θάμνων κλπ.) ἢ με κάλυψιν (παράχωμα) χλόης (τριφυλλιοῦ, λαθουριοῦ κλπ.) δι' ὀργώματος;

Τὰ χωράφια ἐλιπαίνοντο δι' ὀργώματος
μέ κάλυψιν τῆς χλόης καὶ διὰ ζωϊκῆς
κόπρου.....

- 2) Πότε ἐγινε τὸ πρῶτον χρῆσις χημικῶν λιπασμάτων εἰς τὸν τόπον σας; ? **Ἀπὸ τὸ 1940 καὶ ἐντὺν**.....

- ε'. Ἀπὸ πότε χρησιμοποιοῦνται: τὸ σιδηροῦν ἄροτρον καὶ αἱ γεωργικαὶ μηχαναὶ εἰς τὸν τόπον σας; ? **Ἀπὸ τὸ 1918**.....

- 1) Σιδηροῦν ἄροτρον (τύποι αὐτοῦ, δηλ. μονόφτερο, δίφτερο κλπ.).

Εἰς ποῖα κτήματα ἐχρησιμοποιεῖτο (ἢ χρησιμοποιεῖται) κάθε τύπος;

Ποῖος κατασκεύαζε τὸ ἄροτρον τοῦτο ἢ ἀπὸ τοῦ ἐγίνετο ἢ προμήθεια αὐτοῦ; ? **Ἐχρησιμοποιεῖτο τὸ μονόφτερο**

σιδηροῦν ἄροτρον δι' ὅλα τὰ κτήματα.....

Ἡ προμήθεια ἐγένετο ἐκ τοῦ ἐμπορίου.

Παραθέσατε σχεδιαγράφημα (ἢ φωτογραφίαν) ἐκάστου τύπου σιδηροῦ ἄρότρου με τὰς ἀντιστοίχους ὀνομασίας τῶν μερῶν αὐτοῦ, ὡς τοῦ κατωτέρω παρατιθεμένου.

1. **Χερούχι** 4. **ὕνι** 7. 10. **ὕγρο**

2. 5. **σταβάρι** 8.

3. **τούρνα** 6. **σπάδι** 9.



- 2) Τρακτέρ (ἀπὸ πότε εἶναι ἐν χρήσει;) ? **Ἀπὸ τὸ 1930**...

- 3) Μηχανὴ θερισμοῦ ? **Ἀπὸ τὸ 1962**.....

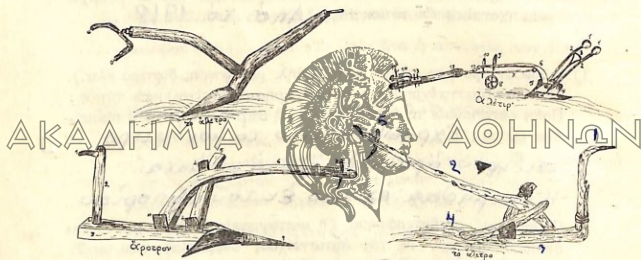
4) Μηχανή δεσίματος τῶν σταχύων (δεματιῶν) Ἀπὸ τοῦ 1962...

5) Μηχανή ἀλωνισμοῦ Ἀπὸ τοῦ 1930.....

στ'. 1) Τὸ ξύλινον ἄροτρον. Ποῖος κατασκεύαζε (ἢ κατασκευάζει) τὸ παλαιὸν ξύλινον ἄροτρον. Κατασκευάζετο ἐκ τοῦ...

..... τοῦ ξυροῦ...

- 2) Ποία ἦτο ἡ μορφή τοῦ παλαιοῦ ξυλίνου ἄρότρου εἰς τὸν τόπον σας καὶ ποία εἶναι σήμερον. Ποῖαι διαφοραὶ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν) εἰς τὸ χρησιμοποιούμενον ἄροτρον εἰς τὸν τόπον σας ἀπὸ τὰ εἰκονιζόμενα ἐνταῦθα ;



- 3) Ὑπογραφήσατε τὸ ξύλινον ἄροτρον⁽¹⁾ καὶ τὸν ζυγὸν ὡς ἀπαντᾶται εἰς τὸν τόπον σας καὶ παραθέσατε τὰ ἀντιστοιχοῦντα εἰς τοὺς ἀριθμοὺς ἐν χρήσει ὀνόματα τῶν διαφορῶν μερῶν καὶ τῶν ἐξαρτημάτων αὐτοῦ.

- | | | |
|------------|----------|----------|
| 1. χερσὺν | 6. | 11. |
| 2. σταθάρη | 7. | 12. |
| 3. τούρνα | 8. | 13. |
| 4. χυλὶ | 9. | 14. |
| 5. στῆρι | 10. | 15. |

(1) Ἐὰν εἶναι δυνατόν ἀποστείλατε καὶ φωτογραφίαν.

(Εάν υπάρχουν διαφοραί, δύνασθε νὰ μεταβάλετε τὴν ἀνωτέρω ἀρί-
θμησιν).

- 4) Τὸ ὑνί. Τὸ ὑνὶ τοῦ ξυλίνου ἀρότρου ἦτο (ἢ εἶναι) μιᾶς μορφῆς διὰ τὴν ἀροτρίασιν ὅλων τῶν εἰδῶν τῶν χωραφιῶν; δηλ. τῶν χωματερῶν (λιβάδια, κῆποι) καὶ τῶν πετρωδῶν. – Ἰχνογραφή-
σατε ἢ φωτογραφήσατε τὸ ἐν χρήσει ὑνί (ἢ τὰ ἐν χρήσει, ἐάν
εἶναι διαφόρων τύπων) καὶ σημειώσατε τὴν χρῆσιν ἐκάστου.

Τὸ ὑνὶ τοῦ ξυλίνου ἀρότρου. Ἰστορικῶς
μορφῶς. διὰ τὴν ἀροτρίασιν ὅλων τῶν εἰδῶν.
τῶν χωραφιῶν



- 5) Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς σπάθης τοῦ ἀρότρου; Τὸ ἐκχρησθέν

σπάθην ἢ το στρογγύλην

- 6) Ἦτο (ἢ εἶναι) κατασκευασμένη ἐκ ξύλου ἢ σιδήρου; Ἦτο



κατασκευασμένη ἐκ ξύλου

- 7) Ἔργαλεῖα διὰ τὴν κατασκευὴν καὶ ἐπιδιόρθωσιν τοῦ ἀρότρου (π.χ. σκεπάρνι, πριόνι, ἀρίδι, ἀρνάρι, ξυλοφάϊ κλπ.)

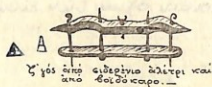
σκεπάρνι, πριόνι, ἀρίδι, ἀρνάρι



8) α) Διὰ τὸν ἄροτον (ζευγάρισμα, ὄργωμα) ποῖα ζῶα ἐχρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται) : βόες ἢ ἄλλο ζῶον, δηλ. ἵππος, ἡμίονος, ὄνος? **Ἐχρησιμοποιοῦντο. βόες.....**

β) Ἐχρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται) διὰ τὸ ὄργωμα δύο ζῶα ἢ ἓν ; **Ἐχρησιμοποιοῦντο. δύο.....**

9) Διὰ τὸ ζευγάρισμα μὲ δύο ζῶα ἦτο (ἢ εἶναι) ἀναγκαῖος ὁ ζυγός ; **Διὰ τὸ ζευγάρισμα εἶναι ἀναγκαῖος ὁ ζυγός.**



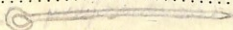
Σχεδιάσατε τὴν μορφήν τοῦ παλαιότερου καὶ τοῦ σημερινοῦ ζυγοῦ (ἢ φωτογραφήσατε αὐτὸν) καὶ ὀνομάσατε τὰ διάφορα μέρη καὶ ἐξαρτήματα αὐτοῦ (π.χ. λουριά, λοῦρα, ζευῦλες, πιζεύλια κλπ.).

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ



10) Σχεδιάσατε ἰδιαίτερος τὴν μορφήν τῶν ζευλῶν τοῦ ζυγοῦ εἰς τὸν τόπον σας.



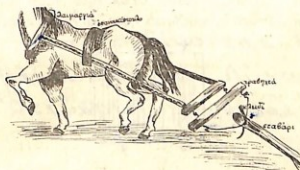
11) Πῶς λέγεται εἰς τὸν τόπον σας ὁ κρίκος ἐκ σιδήρου, ξύλου ἢ σχοινοῦ, ὁ ὁποῖος τοποθετεῖται εἰς τὸν ζυγὸν (πολλαχοῦ : λοῦρα, κουλλούρι), προσδένεται δὲ εἰς αὐτὸν τὸ ἄροτρον διὰ τὸ ὄργωμα ; (Σχεδιάσατε αὐτόν). **Σχόλερο... ἀπὸ δέρμα**



12) Ἀπὸ πότε γίνεται τὸ ὄργωμα δι' ἑνὸς ζώου ; **Ἀπὸ τὸ 1930...**

Πῶς γίνεται ἡ ζευξίς του (τὸ ζέψιμον) εἰς τὸ ἄροτρον ;

Περιγράψατε και σχεδιάσατε (ή φωτογραφήσατε) την σκευήν,
 τήν ὁποίαν φέρει τὸ ἄλογον ἢ ἄλλο ζῷον, διὰ νὰ προσδεθῇ
 εἰς αὐτήν τὸ ἄροτρον... **Λαμάρια, ἔπανοι καί-**
...πομπό, τραβηκτά, κλπ......



ζ'. Ἀροτρίασις (ὄργωμα) καὶ σπορά.

α) Ποῖος ὥργωνε παλαιότερον (ἢ σήμερον) ; 1) ἄνδρας (ὁ ἰδιοκτήτης
 τοῦ ἀγροῦ ἢ ἄλλος)· 2) γυναῖκα· 3) ὑπηρετῆς. Σημειώσατε ποῖα
 ἢ συνήθεια εἰς τὸν τόπον σας **ὄργωνε τὸν ἀγρόν**
ἄνδρας (ἰδιοκτήτης).....

β) 1) Περιγράψατε λεπτομερῶς, πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον τῶν βοδιῶν (ἢ
 τοῦ βοδιοῦ, τοῦ ἀλόγου) εἰς τὸ ξύλινον ἄροτρον. (Παραθέσατε,
 εἰ δυνατόν, καὶ φωτογραφίαν) **Ἀφαιρῶνται οἱ ζεύγες**
πλησιάζουν... τὰ ζῶα ἐπὶ θυρό... καὶ.....
τοποθετοῦνται πάλιν οἱ ζεύγες.....

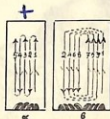
2) Πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον εἰς τὸ σιδηροῦν ἄροτρον. **Τοποθετοῦνται**
τὰ ζῶα ἐπὶ θυρό... καὶ τὸ τραβηκτὸ συνδέεται
μετὰ τοῦ ἀρόδρου... διὰ ταύτην... κρι... κού....

3) Πῶς κατευθύνει ὁ γεωργὸς τὰ ζευγμένα ζῶα (ἢ τὸ ζῷον) κατὰ τὸ
 ὄργωμα· με σχοινί, τοῦ ὁποίου τὰ ἅκρα ἔχουν δεθῇ εἰς τὰ κέρατα
 τῶν ζῶων ἢ ἄλλως ; (Περιγραφή καὶ σχεδιάσμα ἢ φωτογραφία).
Ἡ ἐξοχονία... δεμένο... ἀπὸ... τὰ κέρατα.

- 4) Σχεδιάσατε πώς ἐγίνετο παλαιότερον (ἐπίσης πώς γίνεται σήμερον) τὸ ὄργωμα. Ὁργώνεται τὸ χωράφι με ἀνοιγομένας αὐλακας (αὐλακιές) κατ'εὐθείαν γραμμὴν, ὡς τὸ κατωτέρω σχεδιάγραμμα(α);

Παλαιότερα τὸ ὄργωμα ἐγίνετο...
...περιφερειακῶς.....

ἢ ὀργώνεται περιφερειακῶς ὡς εἰς τὸ σχεδιάγραμμα (β);



Σημειώσατε μετὰ τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ, ποῖον ἐκ τῶν ὀργωμάτων τούτων (α, β) εἶναι ἐν χρήσει εἰς τὸν τόπον σας. Ἐὰν ὑπάρχῃ ἄλλος τις τρόπος ὀργώματος σχεδιάσατε καὶ περιγράψατε αὐτόν.

- 5) Ἡ σπορὰ καὶ τὸ ὄργωμα τοῦ ἀγροῦ ἐγίνετο (ἢ γίνεται ἀκόμη) εἰς λωρίδας (δηλ. σπορὲς ἢ σποριές, ντάμιες, σιασιές, μεσδράδες κ.λ.π.);

Ἡ σπορὰ καὶ τὸ ὄργωμα γίνεται ἀκόμη εἰς λωρίδας.....

Πῶς ἐχωρίζετο ἡ λωρίς (ἡ σποριά); με αὐλακιάν;

Ἡ.ε. αὐλακιά.....

- 6) Ποῦ ὑπάρχει ἡ συνήθεια νὰ γίνεται ἡ σπορὰ τοῦ σίτου καὶ ἄλλων δημητριακῶν μόνον με σκαπάνην, δηλ. νὰ μὴ χρησιμοποιῆται ἄροτρον; Μόνον εἰς τὰ ὄρη καὶ εἰς...

μικράς... ἐκτάσεως.....

- 7) Ποῖοι τρόποι ἢ εἶδη ὀργώματος (ἀροτριάσεως) ἦσαν ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ σήμερον). Δηλ. ἡ διάνοιξις τῶν αὐλάκων με τὸ ὑνί: καθέτως, πλαγίως, βαθιά κλπ. Τὸ ὄργωμα.....

γίνεται... πλαγίως.....

Εἰς ποῖα ὀργώματα (σπορὰς) γίνεται χρῆσις τῶν τρόπων τούτων ἢ ἄλλων. ..*Πλαστικῶς γίνεται ὅταν τὸ*.....

κῶμα εἶναι ὑπερὸ.....

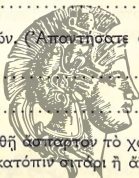
γ) Ἀροτριάσεις (ὀργώματα) τοῦ ἀγροῦ πρὸ τῆς σπορᾶς :

- 1) Διὰ τὴν σπορὰν δημητριακῶν. Πόσα ὀργώματα ἐγίνοντο (ἢ γίνονται) καὶ πότε, δηλ. κατὰ ποίαν χρονικὴν περίοδον. Πῶς λέγονται (ὀνοματολογία) τὰ ὀργώματα αὐτά· π.χ. καλλουργία, διβόλισμα, γύρισμα κλπ. *Γίνονται δύο*.....

ὀργώματα ἓνα τὸν Αὐγούστου καὶ τὸν Ὀκτώβριον... γίνονται διὰ τὰ
.....
.....

- 2) Διὰ τὸ φύτευμα κηπευτικῶν. (Ἀπαντήσατε ὁμοίως, ὡς ἀνωτέρω)

ΑΚΑΔΗΜΙΑ



ΑΘΗΝΩΝ

- 3) Ἐπὶ πόσα ἔτη δέον νὰ ἀφεθῇ σπαρτὸν τὸ χωράφι, δηλ. εἰς ἀγρὰ νάπαυσιν, διὰ νὰ σπαρθῇ κατόπιν αὐτοῦ ἢ ἄλλο δημητριακόν....

Ἐπὶ ἓν ἔτος δέον νὰ ἀφεθῇ ἄσπαρτον....

- 4) Πόσα ὀργώματα γίνονται διὰ κάθε εἶδος καλλιέργειας (σίτου, κριθῆς, ἀραβοσίτου, ψυχανθῶν, κηπευτικῶν εἰδῶν κλπ.) καὶ κατὰ ποίαν ἐποχὴν;.....

- 5) Ποῖα ἐργαλεῖα ἢ σκεύη χρησιμοποιοῦνται : α) κατὰ τὴν σπορὰν. π.χ. *τὸ δισάκι* εἰς αὐτὸ περιέχεται ὁ σπόρος καὶ ἐξ αὐτοῦ λαμβανόμενος διασκορπίζεται ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ; *Χρησιμοποιεῖται*

διὰ τὴν σπορὰν τὸ δισάκι.....
.....

β) Μὲ ποῖα γεωργικὰ ἐργαλεῖα (ἢ τυχὸν ἄλλα μέσα) : 1) καθαρίζονται : τὸ ποδάρι, τὰ φτερά (παρούτια) κ.ἄ. καὶ τὸ ὑνὶ κατὰ τὴν ἀροτρίαν (ὀργωμα, ἀλέτρισμα, κάμωμα κλπ.) ἀπὸ τὸ χῶ-

μα ἢ τὰ χόρτα, ριζίδια, τὰ ὅποια κολλῶνται εἰς αὐτά. Μὲ ἑλλειψοειδῆ σιδηρᾶν ράβδον, ἢ ὅποια ἔχει τοποθετηθῇ εἰς τὸ ἐν ἄκρον τοῦ βουκέντρου ἢ μὲ ἄλλον τρόπον ; **Με τὴν. Βουκέντρον.**

καθαρίζεται......

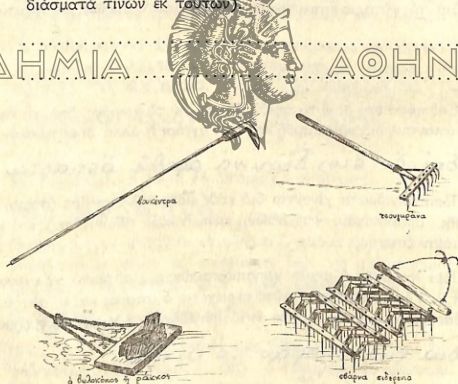
2) Γίνεται μετὰ τὸ ὄργωμα ἰσοπέδωσις τοῦ χωραφιοῦ (σβάρνισμα, διβόλισμα); **Γίνεται σβάρνισμα. γ.**.....

δράκμα......

3) Ἡ σκαφή μερῶν τοῦ ἀγροῦ ποὺ δὲν ἔχουν ὀργωθῇ (μὲ σκαλίδα, τσαπὶ κ. ἄ.); Νὰ γίνῃ εἰς τὴν θέσιν τῶν ὡς ἄνω (1-3) ἐρωτημάτων περιγραφή ἐκάστου ἐν χρήσει ἐργαλείου καὶ νὰ παρατεθοῦν σχεδιάσματα ἢ φωτογραφίαι. (Παρατίθενται ἐνταῦθα ἐνδεικτικῶς σχεδιάσματά τινων ἐκ τούτων).

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ



γ) Ἐργαλεῖα διὰ σκάψιμον καὶ σκάλισμα τοῦ ἀγροῦ ἢ τοῦ κήπου· π.χ. ὁ κασμάς, ἡ τσάπα κ.ἄ. (Σημειώσατε τὸ ὄνομα, τὴν χρῆσιν

ἐκάστου καὶ παραθέσατε ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν)

..Διὰ τὸ ..εὐκαμψὸν ..καὶ εὐκαμψὰ τοῦ ..
ἄγρου ..χρησιμοποιεῖται ..ἢ ..τέτρα



- 6) Ποῖα πρόσωπα βοηθοῦν τὸν ζευγολάτην (ἢ ζευγάν) εἰς τὸ ὄργωμα καὶ πῶς καλοῦνται οἱ βοηθοὶ οὗτοι ὥς καὶ αἱ ἐργασίαι ποῦ ἐκτελοῦν

..ὁῦδεις

- 7) Ποῖα χωράφια ἐκαλλιεργοῦντο (ἢ καλλιεργοῦνται) διὰ τὴν σπορὰν ὀσπρίων. Πῶς ἐγίνετο ἡ σπορά καὶ ἡ καλλιέργεια ἐκάστου εἶδους

..καλλιεργοῦνται χωράφια

- 8) Ποῖα χωράφια ἐκαλλιεργοῦντο (ἢ καλλιεργοῦνται) διὰ τροφὰς τῶν ζώων· π.χ. ρόβη, σανόν, τριφύλλι κ.ἄ. καλλιεργοῦνται εἰς

ἔδαφιν μὲ ἔχοντα ὑγρασίαν ρόβη καὶ σανόν τὰ
τριφύλλι χρειάζεται ἔδαφος γόνιμο μὲ ὑγρασίαν...

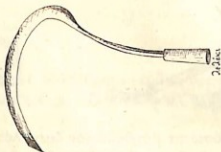
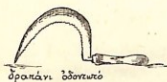
- 9) Πῶς ἐγίνετο πρὸ τοῦ 1920 (ἢ σήμερον) ἡ καλλιέργεια τῶν γεωμήλων· ἐσπέρνοντο ἢ ἐφυτεύοντο εἰς αὐλάκια ἢ πρασιές (βραγιές) καὶ ἄλλως. Ἐσπέρνοντο ..εὐστακία (λάκωνι)

Β'. ΘΕΡΙΣΜΟΣ

α. Ἔργαλεῖα θερισμοῦ.

- 1) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον ἐθερίζοντο παλαιότερον τὰ δημητριακά. (Παραθέσατε τὸ ὄνομα καὶ ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ)

π.χ. με τὸ δρεπάνι, τὸ μαχαίρι κλπ.) **Ο. ΘΕΡΙΣΜΟΣ**.....
ἐγίνετο με δρεπάνι ὀδοντωτό.....



Ἐάν ᾤσαν (ἢ εἶναι ἀκόμη ἐν χρήσει) διαφόρων εἰδῶν δρεπάνια ἢ ἄλλα μέσα θερισμοῦ, παρακαλοῦμεν νὰ τὰ περιγράψετε· ἐπίσης νὰ σχεδιάσετε τὰ ἐργαλεῖα ἢ νὰ τὰ φωτογραφήσετε.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 2) Με δρέπανα ἢ με ποῖα ἄλλα ἐργαλεῖα (π.χ. κόσσες) ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) τὰ χόρτα (π.χ. τὸ τριφύλλι κλπ.) διὰ τροφὴν τῶν ζώων· (βλ. παράδειγμα εἰς τὴν κατωτέρω εἰκόνα) **Με κόσα**.....



- 3) Ἡ λεπίς (δηλ. ἡ κόψη) τοῦ δρεπανιοῦ ἢ ἄλλου θεριστικοῦ ἐργαλείου ἦτο ὁμαλὴ ἢ ὀδοντωτὴ; (Σχεδιάσατε αὐτήν).....

Ἡ λεπίς ἦτο ὀδοντωτή.....

- 4) Πῶς ἦτο κατεσκευασμένη ἡ χειρολαβὴ του· (σχεδιάσατε ἢ φωτογραφήσατε αὐτήν). Ὁ σιδηροῦς σκελετὸς πῶς ἐλέγετο; **Ἡ**.....

χειρολαβὴ ἦτο ξυλινή.....

5) Ποῖος κατεσκεύαζεν αὐτὰ τὰ θεριστικά ἐργαλεῖα; (π.χ. τὰ δρεπάνια κ.ἄ.)

6) Ἦτο παλαιότερον (ἢ εἶναι ἀκόμη) ἐν χρήσει καὶ ὁ θερισμὸς μὲ τὰς χεῖρας, δηλ. δι' ἐκριζώσεως καὶ ὄχι διὰ κοπῆς τῶν δημητριακῶν ἢ ὀσπρίων (π.χ. τῆς κριθῆς, τῶν ρεβιθίων) ἢ τροφῶν τῶν ζώων (τῆς ρόβης κλπ.) ? **Οχι**

β. Θερισμὸς τῶν δημητριακῶν.

1) Εἰς ποῖον ὕψος ἀπὸ τοῦ ἐδάφους ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) μὲ τὸ δρεπάνι ἢ ἄλλο κοπτερὸν μέσον ὁ σῖτος, ἡ κριθή, ἡ βρώμη, ἡ σικάλις κλπ. **8.0. ἐκ. πάνω ἀπὸ τὸ ἐδαφος ... θερίζονται**

2) Οἱ στάχυες ποῦ ἔμεναν (ἢ μένουν) εἰς τὸ χωράφι μαζί μὲ τὴν ρίζαν μετὰ τὸν θερισμὸν πῶς ἐλέγοντο (ἢ πῶς λέγονται). **καλαμιά**
ΑΚΑΔΗΜΙΑ

3) Ποῦ ἀκολουθοῦν τοὺς θεριστὰς ἄλλα πρόσωπα (γυναῖκες ἢ παιδιὰ), τὰ ὁποῖα παραλαμβάνουν ἀπ' αὐτοὺς τὰ δράγματα (δραξιές, πιάσματα, χεριές, χερόβολα) τῶν σταχύων καὶ τὰ τακτοποιοῦν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Μήπως οἱ ἴδιοι οἱ θερισταὶ ἀποθέτουν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τὰ δράγματα ; **Οχι. ὁ θεριστὴς τοποθετεῖ τὰ δράγματα ἐπὶ τοῦ ἐδάφους**

4) Πῶς τοποθετοῦνται τὰ δράγματα (οἱ χεριές) ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Πολλὰ ὁμοῦ ; Πόσα; Μήπως τοποθετεῖται ἕκαστον δράγμα (πιάσμα τῆς χειρὸς) χωριστά ; Ὅπου τοποθετοῦνται πολλὰ μαζί, αἱ κεφαλαὶ τῶν σταχύων εὐρίσκονται πρὸς τὴν αὐτὴν κατεύθυνσιν ἢ διασταυρώνονται. (Περιγράψατε λεπτομερῶς) **Τοποθετοῦνται πολλὰ ὁμοῦ ἀνὰ 15 χεριές ἤτοι 5 χερόβολα καὶ ὅλα πρὸς τὴν αὐτὴν κατεύθυνσιν**

5) Πώς λέγονται τὰ τοποθετούμενα μαζί δράγματα ; Πολλαχοῦ κα-
λοῦνται ἀγκαλιές. ... Λέγονται ἀγκαλιές



γ. Οἱ θερισταί.

- 1) Ποιοὶ θερίζουν : ἄνδρες καὶ γυναῖκες ; Ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν)
θερισταί, οἱ ὅποιοι ἤρχοντο ὡς ἐπαγγελματίαι δι' αὐτὸν τὸν
σκοπὸν ἀπὸ ἄλλου τόπου καὶ ποῖον ; Θερίζουν

ἄνδρες καὶ γυναῖκες

- 2) Πώς ἡμείβοντο οὗτοι με ἡμερομίσθιον (μεροκάματο) ἢ κατ'
ἀποκοπὴν (ξεκοπῆς). Ποία ἦτο ἡ ἀμοιβή· εἰς χρῆμα ἢ εἰς
εἶδος ; Τὸ ἡμερομίσθιον ἦτο μετὰ παροχῆς φαγητοῦ ἢ ἀνευ
φαγητοῦ ; (Παραθέσατε μετὰ τὰς πληροφορίας καὶ τὴν σχετικὴν
εἰς τὸν τόπον σας οὐρολογία). Τὸ ἡμερομίσθιον

ἦτο 50 δρχ. μετὰ παροχῆς φαγητοῦ

- 3) Οἱ ἄνδρες ἢ αἱ γυναῖκες ἔφερόν τι εἰς τὰς χεῖρας πρὸς προφύ-
λαξιν, ἰδίᾳ τῆς ἀριστερᾶς, κατὰ τὸν θερισμόν ; Ἐπίσης κατὰ
τὴν ἔναρξιν τῆς ἐργασίας τὴν πρώτην ἡμέραν περιεβάλ-
λοντό τι εἰς τὴν μέσην τοῦ σώματος διὰ νὰ μὴ αἰσθάνωνται
κόπωσην (δηλ. νὰ μὴ πονῇ ἡ μέση των) ; Ἐφερον

οἱ ἄνδρες καὶ αἱ γυναῖκες τὴν

παχάμαρτᾶ πρὸς προφύλαξιν τῆς

ἀριστερᾶς χειρὸς κατὰ τὸν θερισμόν

- 4) Ἐδίδετο (ἢ δίδεται) προσοχή ὡς πρὸς τὴν ἡμέραν τῆς ἐβδομάδος ἢ τοῦ μηνὸς καθ' ἣν πρέπει νὰ ἀρχίσῃ ὁ θερισμός ;

Ἐδίδετο προσοχή εἰς τὴν ἡμέραν τῆς ἐβδομάδος καθ' ἣν ἐπρεπε νὰ ἀρχίσῃ ὁ θερισμός ..

- 5) Ἐτραγουδοῦσαν (ἢ τραγουδοῦν) κατὰ τὸν θερισμὸν σχετικὰ τραγούδια ; Καταγράψατε αὐτά.

.....
.....
.....

- 6) Ποῦ τὴν τελευταίαν ἡμέραν τοῦ θερισμοῦ, προτοῦ τελειώσουν, ἀφήνουν εἰς τὸ χωράφι ἓνα μέρος αὐτοῦ ἀθήριστον. Τί κάμνουν τοὺς στάχους ποὺ μένουν ἀθήριστοι ; (Εἰς τινὰς τόπους θερίζουν τὸ μέρος αὐτὸ σταυροειδῶς καὶ μὲ τοὺς ἀποκοπέντας στάχους πλέκουν σταυρὸν ἢ ψάλλαν τὴν ὁποίαν τοποθετοῦν εἰς τὸ εἰκονοστάσι κλπ.)

Περιγράψατε λεπτομερῶς ὅπου ὑπάρχει σχετικὸν ἢ ἄλλο τι ἔθιμον.

Αφήνουν ἐτάχους ἀθήριστους διὰ τὴν καρποφορίαν τοῦ ἀγροῦ...
διὰ τὸ ἄλλο ἔτος

.....
.....
.....

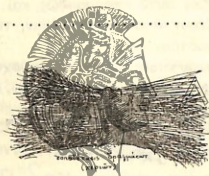
δ. Τὸ δέσιμον (δεμάτιασμα) τῶν σταχῶν.

- 1) Πότε ἐγένετο τὸ δεμάτιασμα, ἤτοι τὸ δέσιμον, τῶν θερισμένων σταχῶν. Ποίαν ἡμέραν ; Ἀμέσως μετὰ τὸν θερισμὸν ; Τὸ ἔσπερος ἢ μήπως ἔπρεπε νὰ μείνουν οἱ στάχυες εἰς τὸν ἥλιον πρὸς ξήρανσιν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ; Μετὰ τὸν θερισμὸν οἱ ἐτάχους ἀφήνουντο εἰς τὸν ἥλιον πρὸς ξήρανσιν ἐπὶ μίαν ἡμέραν. τὰ δὲ δέσιμα ἐγίνετο τὰς πρωινὰς ὥρας

- 2) Πώς ἐγίνετο τὸ δεμάτιασμα ; Ποῖος ἔδενε τοὺς στάχους καὶ ποῖος τοὺς μετέφερε καὶ τοὺς παρέδιδεν ὡς χεριές, ἀγκαλιές ; Πῶς ἐδέοντο· μὲ κοινὰ σχοινία, μὲ σχοινία κατεσκευασμένα ἀπὸ βελονοειδῆς θάμνους, π.χ. βροῦλα, σπάρτα κλπ. Κατὰ τὸ δέσιμον τῶν δεματιῶν μήπως ἐχρησιμοποιεῖτο καὶ ἐργαλεῖόν τι ; Περιγράψατε λεπτομερῶς τὴν ἐργασίαν ταύτην μετὰ παραθέσεως σχετικῶν σχεδιασμάτων ἢ φωτογραφιῶν.....

τοὺς στάχους τοὺς ἔδενε ὁ θερικτὴν
ἀνευ ἐργαλείου καὶ μὲ τὰ εἰσώχνα..

ΑΚΑΔΗΜΙΑ



ΛΟΓΟΤΕΧΝΩΝ

- 3) Τὰ δεμάτια μετὰ τὸ δέσιμον ἀφήνοντο εἰς τὴν ἰδίαν θέσιν ἢ συνεκεντρώνοντο εἰς ὠρισμένον μέρος τοῦ θερισμένου ἀγροῦ ; Πόσα δεμάτια συνεκεντρώνοντο ἐκεῖ καὶ πῶς ἐτοποθετοῦντο ;

Συνεκεντρώνοντο εἰς ὠρισμένον
μέρος 13 ἕως 17 δεμάτια καὶ
ἐτοποθετοῦντο σταυρωτὰ

ε. Συγκομιδὴ τῶν γεωμήλων.

- 1) Ἀπὸ πότε ἤρχισεν ἡ καλλιέργεια τῆς πατάτας εἰς τὸν τόπον σας ;

Πότε γίνεται ή σπορά ή τὸ φύτευμα αὐτῆς. Η. καλλιέργεια
ἄρχιων. ἀπὸ τὸ 1923... ἡ δὲ σπορά...
γίνεται τὸ Μάρτιο.....

- 2) Πῶς ἐγίνετο (ἢ γίνεται) ἡ ἐξαγωγή (βγάλισμο) τῶν γεω-
μήλων ἀπὸ τὸ χωράφι; Μὲ σκαπάνην, μὲ ἄροτρον ἢ μὲ
ἄλλον τρόπον. Περιγράψατε τὸ σχῆμα τῆς σκαπάνης, τοῦ
ἄρότρου κλπ. παραθέτοντες καὶ σχετικὸν σχέδιον αὐτῶν ἢ
φωτογραφίαν. Η. Ε. ΤΣΑΝΑ.....

στ. Συγκομιδὴ τοῦ σανοῦ.

- 1) Ἐσυνθίζετο παλαιότερον ἡ διατροφή τῶν ζώων κατὰ τὸν
χειμῶνα μὲ ξηρά χόρτα (π.χ. σανὸν, τριφύλλι, βίκου); Ἐάν
ναί, περιγράψατε πῶς ἐγίνετο ἡ καλλιέργειά του, ἔπειτα ἡ
κοπή, ἡ ξήρανσις καὶ ἡ φύλαξις αὐτοῦ. Ε. ΕΠΕΡΝΕΤ Ο...

τὸ χωράφι μὲ τὸ χέρι ἐν συνεχείᾳ ἐδίνετο
ἡ κοπή. διὰ τῆς κόβας καὶ μετὰ τὴν ξήρανσιν
ἐξίναντο μπάρες καὶ ἐταπιδετοῦντο πρὸς...
φύλαξιν εἰς τὴν ἀχυρῶνα.....

- 2) Πότε ἐθερίζετο ὁ σανὸς καὶ μὲ ποῖον ἐργαλεῖον (δρέπανον, κόσ-
σαν κ.ἄ.). Ο. ΣΑΝΟΣ ἔθερίζετο τὸν Μαῖον μὲ
(Παραθέσατε καὶ σχεδιάσματα ἢ φωτογραφίας). ΚΟΒΑ...

- 3) Ξήρανσις τοῦ χόρτου καὶ δέσιμον. Ποῖα ἐργαλεῖα ἐχρησιμο-
ποιοῦντο; (Παραθέσατε μετὰ τῆς περιγραφῆς καὶ τὴν σχετι-
κὴν τοπικὴν λαϊκὴν ὀνοματολογίαν, ὡς καὶ σχεδιάσματα καὶ

φωτογραφίας) .κατὰ τὴν φήρην ἐκρηγίμα...
 .ποιούνο δικράνια διὰ τὸ χύριμα τζοχράνε..
 διὰ τὸ χύριμα καὶ τὸ χύριμα ἐγένετο μετὰ κατὰ
 τὴν φήρην ἢ χειροπρεπὴ

Γ. ΑΛΩΝΙΣΜΟΣ

- α. 1) Μεταφορὰ τῶν δεματιῶν πρὸς ἀλωνισμόν. Συνκεντρώνοντο πρὸς τοῦτο ἐπὶ τόπου εἰς τὸ χωράφι ἢ μετεφέροντο εἰς ἄλλην θέσιν, π.χ. εἰς τὸ ἀλώνι, εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ σπιτιοῦ κτλ.

.διὰ τὸν.. ἀλωνισμόν.. μετεφέροντο..
 τὰ δεμάτια.. εἰς τὸ ἀλώνι.....

- 2) Πῶς καλεῖται ὁ χώρος ὅπου τοποθετοῦνται τὰ πρὸς ἀλωνισμόν δεμάτια. Εἰς τινὰς τόπους λέγεται : θεμωνοστάσι, θεμωνιά, θεμωνιάστρα, κλπ. Πῶς γίνετα ἡ τοποθέτησις εἰς σωρὸν ; Ὑπάρχει καθωρισμένος τρόπος τοποθέτησεως ; Ὁ χώρος ..

καλεῖται ἀλωνότοπος καὶ δρόμος..
 τοποθετεῖται ἐν αὐτῷ μετὰ δεμωνιῶν.....

- 3) Ὑπῆρχεν ἀνέκαθεν εἰς τὸν τόπον σας ἀλώνι διὰ τὸν ἀλωνισμόν τῶν δημητριακῶν ; Μήπως ἐγένετο παλαιότερον ὁ χωρισμός τοῦ καρποῦ (τοῦ γεννήματος) ἀπὸ τὰ ἄχυρα εἰς ἄλλον χώρον, δηλ. ὄχι εἰς τὸ ἀλώνι ; Ὑπῆρχεν ἀνέκαθεν ..

ἀλώνι καὶ ὁ χωρισμός τοῦ καρποῦ..
 ἀπὸ τὰ ἄχυρα ἐγένετο εἰς αὐτό.....

- 4) Ποῦ κατεσκευάζετο (ἢ κατασκευάζεται) τὸ ἀλώνι. Ἐντὸς τοῦ συνοικισμοῦ, εἰς τὴν αὐλὴν τῆς οἰκίας ἢ ἔξω τοῦ χωρίου ; Εἰς ποίαν θέσιν ; Τὸ ἀλώνι κατεσκευάζετο ..

ἔξωθεν τοῦ χωρίου.....

- 5) Τὸ ἀλώνι ἀνήκει εἰς μίαν μόνον οἰκογένειαν ἢ εἰς περισσοτέρας ;
ἐὰν τοῦτο ἀνήκη εἰς πολλὰς οἰκογενείας, πῶς γίνεται ἡ χρῆ-
σις του, δηλ. με ποίαν σειρὰν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ;

Τ.ὸ ἀλώνι ἀνήκει εἰς μίαν μόνον.....
οἰκογένειαν

- 6) Ἀπὸ πότε ἀρχεται τὸ ἀλώνισμα καὶ πότε λήγει ; Τ.ὸ ἀλώ-
νισμα ἀρχίζεται τὸν Ιαῦμα καὶ λήγει τὸν Αὐθρονατο

- 7) Εἶδη ἀλώνιων (ἀναλόγως τῆς κατασκευῆς των)· π.χ. χωματά-
λωνο (με δάπεδον ἐκ χώματος)· πετράλωνο (με δάπεδον
ἐστρωμένον με πλάκες).

(Περιγράψατε τὴν κατασκευὴν ἐκάστου καὶ παραθέσατε σχε-
διάσμα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ) Τὸ χωματάλωνο ..

ἔχει σχῆμα τροχαυτο

- 8) Πῶς ἐπισκευάζεται τὸ ἀλώνι ἐκαστον ἔτος πρὸ τῆς ἐναρξέως τοῦ
ἀλωνισμοῦ· (π.χ. τοῦ χωματάλωνου· καθαρισμός αὐτοῦ καὶ
ἐπάλειψις τοῦ δαπέδου καὶ τοῦ γύρω τοιχώματος, ὅπου ὑπάρ-
χει, με πηλὸν ἐκ χώματος ἢ συνήθως διὰ μείγματος κόπρου βοῶν
καὶ ἀχύρων). Ἐξίνετο καθαρισμός τοῦ ..

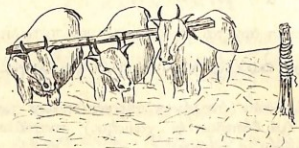
χωματάλωνου ἀπὸ τὰ χόρτα καὶ ἐν-
δυνεχεία ἐπιστίζετο με νερό ρίχνοντα
μετὰ ἄχυρο

- 9) Ἡ ὥς ἄνω προετοιμασία τοῦ ἀλωνιοῦ καὶ ἡ ἐναρξίς τοῦ ἀλωνι-
σμοῦ γίνεται ὠρισμένην ἡμέραν καὶ ὥραν ; ? Ὁχι

- 10) Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς τὸ ἀλώνι τῶν δεματιῶν, ὅπου
ὑπάρχει ἀλωνόστυλος, ὡς καὶ τὸ ἀπλωμα τῶν σταχύων πρὸς ἀλώ-

νισμόν ; Περιγράψατε τὸν τρόπον τοῦτον ἢ οἶονδήποτε ἄλλον.

Τὰ ἔξωτερικά δεμάτια τοποθετοῦνται...
 μέ τὰ στάχυα πρὸς τὰ μέσα τὰ δὲ ἔσωτε...
 ρικά τοποθετοῦνται μετὸν στάχυ πρὸς τὰ ἔξω...



11) Πῶς γίνεται τὸ ἄλωνισμα τῶν σταχύων διὰ τῆς χρησιμοπο-
 ήσεως ζώων (βοῶν, ἵππων κλπ.).

α) Ἀλώνισμα πρὸς ἀχυροποίησιν τῶν σταχύων διὰ τῆς καταπατή-
 σεως αὐτῶν ὑπὸ περιφερομένων ζώων (βοῶν, ἵππων κλπ.).
 Πολλαχοῦ τοποθετεῖται πρὸς τοῦτο καθέτως εἰς τὸ μέσον τοῦ ἁλω-
 νιστοῦ ξύλινος στῦλος, ὕψους δύο μέτρων (καλούμενος σπηγερός,
 στρουλουργός, δουκάνη, βουκάνη κ.α.), ἀπὸ τοῦ ὁποῖου ἐκαρτῶν-
 ται σχοινία, ὡς εἰς τὸ ἀνωτέρω σχεδιαγράφημα, διὰ νὰ συγκρατοῦν-
 ται ἀπὸ τὸ ἕτερον ἄκρον τῶν τῶν ζῶα, ὥστε νὰ περιφέρωνται κυκλι-
 κῶς, «νὰ ἔρχονται γύρες», καὶ οὕτω νὰ κόβουν τὰ στάχυα.....

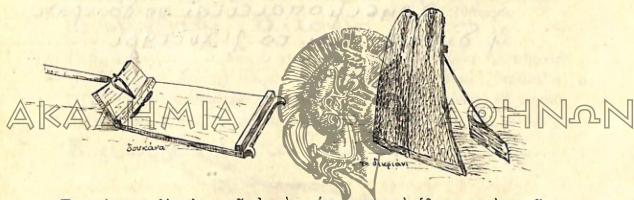
Ἐκτὴρχεν... εἰς τὸ μέσον τοῦ ἁλωνιστοῦ στύλου...
 τὰ ζῶα περιέρχοντο κυκλικῶς...
 τῶν σταχύων.....

β) Πῶς ζεύονται οἱ βόες, τὰ ἄλογα κλπ. διὰ τὸν τρόπον τοῦτον τοῦ
 ἁλωνισμοῦ. Πῶς συνδέεται τὸ σχοινὶ ἀπὸ τὸν κάθετον ἁλωνό-
 στυλον μετὰ τὰ ζῶα; (Εἷς τινες τόπους δένεται τὸ σχοινὶ εἰς θηλειές,
 αἱ ὁποῖαι περιβάλλουν τὸν λαιμόν τῶν ζώων. Εἰς ἄλλους τόπους
 εἰς τὸ ἄλωνισμα διὰ τοῦ τρόπου τούτου δὲν ὑπάρχει στῦλος εἰς τὸ
 μέσον τοῦ ἁλωνιστοῦ. Τὰ ἁλωνίζοντα ζῶα περιφέρονται συνδεδε-
 μένα εἰς σειρὰν διὰ σχοινίου, τὸ ὁποῖον σχηματίζει θηλειές περὶ τὸν
 λαιμόν ἐκάστου ζώου. Περιγράψατε ὅπου ὑπῆρχεν (ἢ διατηρεῖται
 ἀκόμη) ἁλωνισμός κατὰ τὸν ἕνα ἢ τὸν ἄλλον τρόπον, παραθέτον-

τες καὶ σχετικὰς φωτογραφίας ἢ ἰχνογραφήματα).....

.....
.....
.....

- γ) Ποῦ ἀντὶ τοῦ ἀλωνισμού διὰ τῶν ποδῶν χρησιμοποιεῖται καὶ μηχανικὸν ἀλωνιστικὸν μέσον· π. χ. χονδρὴ ἐπιμήκης σανὶς εἰς ἓν τεμάχιον ἢ δύο, προσαρμοζόμενα. Αὕτη ὠπλισμένη εἰς τὴν κάτω ἐπιφάνειαν διὰ κοπτερῶν μεταλλίνων ἐλασμάτων ἢ ἀποσχίδων σκληροῦ λίθου ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ ζυγοῦ ἐξευγμένων ζώων, σύρεται δ' οὕτω κυκλικῶς ἐντὸς τοῦ ἀλωνίου ἐπὶ τῶν ἐστρωμένων σταχύων διὰ τὸν ἀλωνισμόν των.



Σημειώσατε, ἂν ἀπαντᾷ εἰς τὸν τόπον σας τὸ ἀλωνιστικὸν τοῦτο μηχανήμα ἢ ἄλλο τι, τὸ ὄνομα αὐτοῦ (π. χ. δουκάνη, δικριάνι, βωλόσυρος), περὶ τῆς κατασκευῆς του, τὸ σχῆμα καὶ τὰς συνήθεις διαστάσεις. Ἀπὸ ποῦ τὸ ἐπρομηθεύοντο παλαιότερον καὶ σήμερον. Ἐπίσης πῶς γίνεται ἡ χρῆσις του καὶ διὰ ποῖα δημητριακά. Ἠλωνίζοντο (ἢ ἀλωνίζονται) ὅλα τὰ δημητριακά με ἀλωνιστικὸν μηχανήμα ; Μήπως π.χ. ἡ κριθή καὶ τὰ ὄσπρια (κουρκιά, ρεβίθια κ.ἄ.) Ἠλωνίζοντο διὰ τῶν ποδῶν ζώων ζευγνυομένων καὶ περιφερομένων ἐπὶ τῶν σταχύων τούτων ; *ἐ.χ.π.ἄρχ.ε.τ.ο.*

*Δουκάνι τὸ ὅποιον ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας
του κατὰ κανονικὰ διαστάματα ἐφέρω
ἐκ ληρῶν λίθων ἐν εἴδει ὀδόντων
κατεσκευάσθαι ὑπὸ τῶν γεωργῶν.*

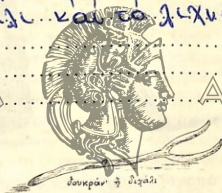
- δ) Ἀπὸ ποίαν ὥραν τῆς ἡμέρας ἀρχίζει ὁ ἀλωνισμός, κατὰ ποίαν δὲ διακόπτεται διὰ τὰ ἐπαναληφθῆ τὴν ἐπομένην. ;

Ο.. ἀλωνισμός.. ἀρχίζει τὴν 6^η π.μ.
καὶ διακόπτεται εἰς 6 μ.μ. διὰ τὰ
ἐπαναληφθῆ τὴν ἐπομένην

- 12) Ποῖα ἄλλα ἀλωνιστικά ἐργαλεῖα εἶναι ἐν χρήσει; (Εἰς τινὰς τόπους χρησιμοποιεῖται ἐπίμηκες ξύλον, τὸ ὁποῖον, καλούμενον διχάλι, δικούλι, δουκράνι κλπ., ἔχει τὸ ἄκρον ὀδοντωτὸν ὑπὸ τὴν κατωτέρω μορφήν):

Χρησιμοποιεῖται τὸ δουκράνι
ἢ διχάλι καὶ τὰ χιχιτιέρι

ΑΚΑΔΗΜΙΑ



ΑΘΗΝΩΝ

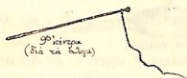
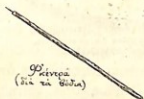
- 13) Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἀλωνισμοῦ ὁ γεωργὸς μὲ τὸ διχάλι ἢ τὸ δικράνι, ἐρχόμενος γύρω εἰς τὸ ἀλώνι, ρίπτει ἐντὸς τοῦ κύκλου τὸν ὁποῖον διαγράφουν τὰ ζῶα ἢ τὸ ἀλωνιστικὸν μηχανήμα τοὺς ἀκόπους στάχυν ;

Τοὺς ἀκόπους σταχυν. ὁ γεωργὸς τοὺς
ρίπτει ἐντὸς τοῦ κύκλου ἀφ' ὧς σταφαιγῶν. ὁ
ἀλωνισμός.. ἐρχόμενος γύρω ἀπὸ τοῦ ἀλώνι

- 14) Ἦτο ἐν χρήσει εἰδικὴ ἀλωνόβεργα διὰ τὴν ὀδήγησιν καὶ τὸ κτύπημα τῶν ζῶων ; (Ἐν Κρήτῃ λέγεται αὕτη βουκέντρι· ἀλλαχοῦ φ' κέντρα). Πόσον μῆκος εἶχε καὶ ποία ἡ κατασκευὴ τῆς ; (Σχεδιάσατε τὴν ράβδον αὐτὴν). (Βλέπε κατωτέρω εἰκόνα).

Ἦτο ἐν χρήσει ἡ βουκέντρια τῆς ὁποίας
τὸ μῆκος... ἦτο 1,5 μ

- 15) Πώς λέγεται ἡ ἐργασία τοῦ ἀλωνίσματος ἑνὸς ἀπλώματος, δηλ. ἑνὸς στρώματος σταχύων ἐντὸς τοῦ ἀλωνιοῦ. (Ἐν Κρήτῃ καλεῖται δούλα). Πόσαι στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σίτου, κριθῆς, βρώμης κλπ. ἡλωνίζοντο καθ' ἡμέραν Τὸ. ἑτρώσιμο. τῶν. σταχύων. εἰς. τὸ. ἀλώνι. λέγεται. πέντασμα......
"Ἐνα. ἑτρώσιμο. μὲ. 120. ἕως. 150. δικάτια.



- 16) Πώς λέγονται οἱ ἀλωνισθέντες στάχυες, προτοῦ λιχνισθοῦν διὰ τὰ ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα ἀπὸ τὸν καρπὸν ; (ἐν Κρήτῃ : μάλαμα)
ἰ. νομάζεται. ἄντοχο......

- 17) Ποιοὶ ἀλωνίζουν : ὁ ἴδιος ὁ γεωργὸς με ἴδικά του ζῶα ἢ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν ἀκόμη) εἰδικοί ἀλωνισταὶ (ἐν Αἰτωλίᾳ : βαλμάδες, δηλ. ποσπάνηδες, καλούμενοι ἀλωνισαῖοι καὶ ἀγωγιάτες), οἱ ὅποιοι εἶχον βοδιά ἢ αἰγία καὶ ἀνελάμβανον τὸν ἀλωνισμόν. Οἱ. ἴδιοι. δ. γεωργοὶ. μὲ. τὰ. δικά. του. τὰ. ζῶα......

- 18) Πλὴν τοῦ μέσου τούτου με ζῶα καὶ με ἀλωνιστικὸν ἐργαλεῖον ὑπῆρχον παλαιότερον εἰς χρῆσιν ἄλλα μέσα χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοὺς στάχυν· π.χ. τὸ κοπάνισμα αὐτῶν με χονδρὸν ξύλον (τὸν κόπανον) ἢ με ἄλλον τρόπον ; (βλ. κατωτέρω ἐν σελ. 26 εἰκόνα).
Μόνον. εἰς. κοπάνισμα. τῆς. δικάτι......
ἔχρησιμοποιεῖτο. βέρχα......

- 19) Ὁ κόπανος οὗτος πῶς ἐλέγετο· ἐκ ποίου ξύλου κατασκευάζετο· πόσον μῆκος καὶ πᾶχος εἶχε καὶ ποῖον τὸ σχῆμά του ; Ὁ. κόπανος. ὀνομαζόταν. βέρχα. καὶ. κατασκευάζετο. ἐκ. κρυνίας. τῆς. ὁποίας. τὸ. μῆκος. ἔφθανε. 1,5 μ......

- 20) Τὸ κοπάνισμα τῶν σταχύων ἐγίνετο εἰς τὸ ἀλώνι ἢ εἰς τὴν αὐλήν; Διὰ ποῖα δημητριακὰ ἐγίνετο (ἢ γίνεται) χρῆσις τοῦ κοπάνου (π.χ. φακῆς, ρεβιθιῶν κλπ.). Τὸ κοπάνισμα τῶν σταχύων ἐγίνετο εἰς τὸ ἀλώνι φάνον διὰ τὴν δίκην



κόπανοι στρογγυλοί



ξύλο σκευασμένον διὰ τὸ κοπάνημα μικροῦ ἀεροῦ δημητριακῶν...

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

τὸ δικάζον



ΑΘΗΝΩΝ



Ὑπὸ πόσων καὶ ποίων προσώπων ἐγίνετο· μόνον ὑπὸ τῶν μελῶν τῆς οἰκογενείας ἢ καὶ συγγενῶν; Ἀνελάμβανον τὸ ἔργον τοῦτο ἄλλα πρόσωπα ἐπ' ἀμοιβῇ; Πῶς ἐκαλοῦντο τὰ πρόσωπα αὐτά; Πῶς ἐγίνετο τὸ κοπάνισμα τοῦτο διὰ τὰ δημητριακὰ μεγάλων παραγωγῶν; Μόνον ὑπὸ τῶν μελῶν τῆς οἰκογενείας

- 21) Ποῦ ἐτοποθετοῦντο (ἐξηπλοῦντο) οἱ στάχυες διὰ τὸ κοπάνισμα. Ἐγίνετο τοῦτο ἀπ' εὐθείας ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἢ ἐπὶ ξύλου; Πόσαι στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σταχύων ἐκοπανίζοντο τὴν ἡμέραν; Τὸ κοπάνισμα ἀπέβλεπε μόνον εἰς τὸν χωρισμὸν τοῦ καρποῦ ἢ

καί εἰς τὴν ἀχυροποίησιν τῶν σταχύων ; (Περιγράψατε λεπτομερῶς τὸν τρόπον τοῦτον χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοῦς στάχους, παραθέτοντες σχεδιαγραφήματα ἢ φωτογραφίας) **Οἱ στάχυες ἐτοιμαζοῦντο ἐπὶ τοῦ ἐδάφους καὶ τὸ κοπάνισμα ἀπέβλεπε πόνον εἰς τὸν... χωρισμόν τοῦ καρποῦ.....**

- 22) Κατὰ τὸ ἀλώνισμα διὰ τῶν ζώων, ὡς ἐπίσης καὶ διὰ τοῦ κοπάνου, ἐτραγουδοῦντο τραγούδια ; Ἐάν ναί, ποῖα ;
Κατὰ τὸ κοπάνισμα μήπως ἕλεγοντο εἰδικὰ δίστιχα ἢ φράσεις διὰ τὸν συντονισμόν τοῦ ρυθμοῦ τῆς ἐργασίας ; ...! **Οχι.....**

- 23) Πότε τὸ πρῶτον ἐγίνε χρῆσις ἀλωνιστικῆς μηχανῆς εἰς τὸν τόπον σας. Ποῖος τὴν ἐπρομηθεύθη (πρόσωπον, συνεταιρισμός κλπ.). (Περιγράψατε τὸν τρόπον λειτουργίας αὐτῆς) **Ἀπὸ τὸ 1930 ἐν... ἐπρομηθεύθη πρόσωπον καὶ συνετότατοι μηχανικοὶ μετὰ τρακτέρ καὶ ἕνα λουρί β'. Λίχνισμα**

- 1) Πῶς λέγονται οἱ ἀλωνισμένοι στάχυες, ἐτοιμασμένοι διὰ τὸ λίχνισμα (ἐν Αἰτωλῷ : λειῶμα, ἐν Κρήτῃ : μάλαμα). Με ποῖον ἐργαλεῖον σωρεύεται τὸ λειῶμα διὰ τὸ λίχνισμα ; πῶς λέγεται τοῦτο (εἰς Κρήτην : θρινάκι, εἰς Αἰτωλίαν καὶ Πελοπόννησον : δικριάνι, ἀλλαχοῦ : δικιργιάνι) καὶ ποῖον τὸ σχῆμα αὐτοῦ. **Οἱ ἀλωνισμένοι στάχυες λέγονται ἀντοχυο... ἢ σωβωρενεις... χίνεται με γύρτι.....**



Ὁ σχηματιζόμενος σωρὸς ἔχει σχῆμα στρογγύλον ἢ ἐπίμηκες ;
Προτοῦ ἀρχίσῃ τὸ λίχνισμα (ἀνέμισμα) πρὸς ἀποχωρισμόν τοῦ ἀχύρου

ἀπὸ τὸν καρπὸν, καρφώνεται τι ἐπάνω εἰς τὸν σωρόν ; Μήπως μαχαίρι, τὸ θρινάκι ἢ ἄλλο τι ; Τί λέγεται κατὰ τὴν πράξιν ταύτην καὶ πρὸς ποῖον σκοπὸν γίνεται τὸ ἔθιμον τοῦτο. **Τὸ ἑωρό.**

**ἔχει ἐχῆμα ἐπίμυκες ὀνομαζόμενος
φαμνί.....
..Προτοῦς ἀρχίζει τὸ λίχνισμα καρφώνουν.
..ἐπὶ ἑωρό τὸ λιχνιστὴρι.....**

- 2) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον γίνεται τὸ ἀνέμισμα ; (Πῶς λέγεται τοῦτο : φτυάρι, θρινάκι ; Ἰχνογραφήσατε τοῦτο. **Τὸ ἀνέμισμα
γίνεται μὲ τὸ λιχνιστὴρι καὶ τὸ
φτυάρι.....**

ΑΚΑΔΗΜΙΑ



ΑΘΗΝΩΝ

- 3) Ποῖος λιχνᾶ (ἀνεμίζει)· ἀνδρᾶς, γυναῖκα· εἰδικὸς λιχνιστὴς ἐπ' ἀμοιβῇ ;
**καὶ ..ὁ ἀνδρᾶς καὶ ἡ γυναῖκα ἀνεμίζει
.....**
- 4) Πῶς λέγονται τὰ χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχύων, τὰ ὅποια μετὰ τὸ λίχνισμα παραμένουν μετὰ τοῦ καρποῦ· (εἰς τινὰς τόπους καλοῦνται : κόντυλοι, κόμπια). Πῶς ἀποχωρίζεται ὁ καρπὸς ἀπὸ τοὺς κόντυλους ἢ τὰ κόμπια ; Ποῦ συνηθίζεται νὰ γίνεται δευτέρον ἀλώνισμα διὰ τῶν ποδῶν τῶν ζώων, ὥστε νὰ ἀποφλοιωθῇ ὁ σῖτος κλπ ;
**Τὰ χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχύων
καθαρίζονται κότσαλα καὶ ἀποχωρίζεται
ὁ καρπὸς ἀπὸ τὰ κότσαλα μὲ φτυάρι
.....**
- 5) Πῶς γίνεται ἡ ζεῦξις τῶν ζώων διὰ τὸ δευτέρον, ὡς ἀνωτέρω, ἀλώνισμα ; Ποῦ ἀπαντᾷται τὸ ἀλώνισμα τοῦτο· πῶς λέγεται ; (Ἐν

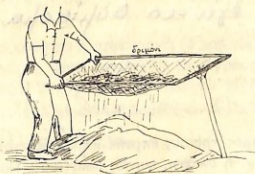
Κρήτη: ξεβαβούλισμα καὶ καρπολώνεμα)· διὰ ποῖα δημητριακὰ συν-
ηθίζεται τοῦτο

- 6) Ἀφοῦ διὰ τοῦ λιχνίσματος (ἀνεμίσματος) ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα,
πῶς γίνεται ἡ διαλογή τοῦ καρποῦ ἀπὸ τὰ μετ' αὐτοῦ παραμένοντα
χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχύων (τοὺς κοντύλους, κόμπια κ.ἄ.) ;

Γίνεται τοῦτο κατὰ τὸ ἀνέμισμα, ἀπομακρυνομένων τῶν ξένων αὐτῶν
ύλων ὑπὸ γυναικὸς διὰ σαρώθρου· ἡ δὲ ἄλλαν μέσων, ὡς π.χ. κοσκί-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ



νων μὲ ὁπὰς διαφόρων μεγεθῶν· π.χ. μὲ τὸ κόσκινον τὸ καλούμενον
κατὰ τόπους: βολίστρης, δερμόνι, δορμόνι, δριμόνι, ρεμόνι κλπ.

(Περιγράψατε λεπτομερῶς τοὺς ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ καὶ σήμερον) τρόπους χωρισμοῦ τῶν κόκκων τῶν δημητριακῶν ἀπὸ τὰ ἄχυρα καὶ τὰς ἄλλας ὕλας. Ἰχνογραφήσατε δὲ ἢ παραθέσατε φωτογραφίας τῶν ἐν χρήσει ἐργαλείων καὶ σκευῶν) **Ο. ἀποχωρισμός...**

γίνεται με δριμόνι ἐχέματος τροχμοῦ ἀπὸ λαθάρια.....
.....
.....

- 7) Ὄταν ἐτοιμασθῇ, ὡς ἀνωτέρω, ὁ καρπὸς σχηματίζεται εἰς σωρόν ; Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον σωρεύεται ; Χαράσσεται ἐπὶ τοῦ σωροῦ σταυρός ; Πῶς χαράσσεται καὶ ποία ἡ μορφή του. Μήπως ἐμπηγνύεται κατόπιν εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ σωροῦ τὸ ἐργαλεῖον τοῦ λιχνίσματος (θρινάκι, φτυάρι), ἐπακολουθεῖ δὲ καὶ προσκύνησις καὶ ἀσπασμός τοῦ σωροῦ ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ ; **Σχηματίζεται**.....

σωρός με τὰ φτυάρι ὀνομαζόμενος κουκουλά καὶ μετὰ τὸ πέρας ἐξηγῆται τὸ λιχνιστὶ εἰς τὸν σωρόν.....
.....
.....

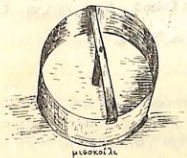
- 8) Ἀλλὰ ἔθιμα προτοῦ νὰ μεταφερθῇ ὁ καρπὸς (σίτος, κριθή κλπ.) εἰς τὴν ἀποθήκην. **προτοῦ μεταφερθῇ ὁ**.....

καρπός... γίνεται θυμιάσμα ἀποθήκης
.....
.....

γ'.1) Ποῖαι ὀφειλὰι πρὸς τρίτους ἔπρεπε νὰ κατάβληθοῦν εἰς εἶδος ἀμέσως εἰς τὸ ἀλώνι· π.χ. ἡ δεκάτη, κοινῶς δεκάτισμα. Ποία ἦτο ἡ συνήθεια. Ἦρχετο ὁ δεκατιστής εἰς τὸ ἀλώνι ; Μὲ ποῖον μέτρον (δοχεῖον) ἐγένετο ἡ μέτρησις τοῦ σίτου, τῆς κριθῆς κλπ., διὰ τὴν εἴπραξιν ὑπὸ τοῦ δεκατιστοῦ τοῦ «δεκάτου». (Σημειώσατε τὸ ὄνομα τοῦ μετρητοῦ, τὴν

χωρητικότητα του εις όκάδας, εις κοιλὰ κλπ., παραθέσατε δὲ καὶ ἰχνο-
γράφημα αὐτοῦ· βλ. κατωτέρω σχετικὰς εἰκόνας). ***Ἦρχετο...**

**δ. δεκασιῶνς... εἰς... τὸ ἀλώνι... διὰ τὴν... εἰσπρα-
ξιν... τῶν δεκάτων... ἢ μέτρων... ἐξίνετο... καὶ τὰ κικιάκο
(δοχεῖον)... τὸ ὅποιον... εἶχε χωρητικότητας 12 ὀκάδας**



2) Ποῖα ἄλλα βάρη κατεβάλλοντο εἰς εἶδος εἰς τὸ ἀλώνι ;

- α) τὸ παπαδιάτικο,
- β) τὸ ἀγροφυλακιάτικο,
- γ) τὸ γυφτιάτικο,
- δ) τὸ ἀλωνιάτικο κλπ.

Σημειώσατε τὰ ἐν χρήσει παλαιότερον μέτρα τῶν δημητριακῶν (ὄνομα,
χωρητικότης, σχῆμα, καὶ παραθέσατε ἰχνογραφήματα ἢ φωτο-
γραφίας αὐτῶν) **κατεβάλλοντο εἰς εἶδος...**

**εἰς τὸ ἀλώνι... τὸ παπαδιάτικο, τὸ ἀγρο-
φυλακιάτικο, τὸ γυφτιάτικο καὶ τὸ...
ἀλωνιάτικο.....**

3) Ποῦ ἀπεθηκεύετο κατόπιν ἡ παραγωγή (ὁ καρπὸς) ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ
ἐντὸς τῆς οἰκίας (εἰς ποῖα δοχεῖα) ἢ εἰς ἀγρούς ἐντὸς εἰδικῶν λάκ-
κων ; (Σημειώσατε λεπτομερῶς εἰς ἐκάστην περίπτωσιν τὰς σχετι-
κὰς συνηθείας) **ἀπεθηκεύετο εἰς τὴν ἀποθήκην**

εἰς τὰ ἀμπάρια.....

4) Τὸ ἄχυρον ποῦ ἀπεθηκεύετο. Εἰς ἀποθήκην (ἄχυρῶνα) ἐντὸς τοῦ
χωρίου ἢ εἰς τὸν ἀγρὸν καὶ παρὰ τὸ ἀλώνι. Πῶς ἐγίνετο ἡ ἀποθή-

κευσις εἰς τὴν ὑπαιθρον ; Τὸ... ἄχυρον ἀπεδομκένον
 εἰς τὴν ἀχυρῶνα ἢ ἔκαμναν θεμνίαις.
 ἀπὸς τοῦ χωρίου.....

- 5) Πῶς ἐγίνετο (ἢ γίνεται) ἡ διαλογή τοῦ σπόρου. Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ
 θερισμοῦ ἀπὸ τούτων καλυτέρους στάχυν ἢ μετὰ τὸ ἀλώνισμα ; ...

Ἡ διαλογή τοῦ σπόρου ἐγίνετο ἀπὸ
 τῶν καλυτέρων στάχυν.....

- 6) Μήπως οἷον γίνεται ἡ διαλογή τοῦ σπόρου πρὸ τοῦ θερισμοῦ κατα-
 σκευάζεται τότε ἢ μετὰ τὸν θερισμὸν πλέγμα (πλεκτή) ἐκ σταχύνων,
 τὸ ὅποιον ἀναρτᾶται εἰς τὸ εἰκονοστάσιον ἢ ὀπισθεν τῆς θύρας κλπ ; ..

Μετὰ τὸν θερισμὸν ἐγίνετο πλεκτή καὶ
 ἐταποδεύετο ὅπως τῆς θύρας.....

Πῶς λέγεται ἡ πλεκτή αὕτη ; Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς ποῦ φυλάσσεται.
 πρὸς ποῖον σκοπὸν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ; Ἡ πλεκτή ἔχειται
 ὡς τὸ σχῆμα τῆς εἰς τριχύνου καὶ
 φυλάσσει ἐπὶ τῇ θύρᾳ

Δ'. ΕΤΗΣΙΑΙ ΠΥΡΑΙ

- α'. 1) Κατὰ ποίας ἡμέρας τοῦ ἔτους λαμβάνει χώραν κατ' ἔθιμον εἰς τὸν
 τόπον σας ἀναμμα φωτιάς εἰς τὸ ὑπαιθρον. (Π.χ. παραμονὴ Χριστου-
 γέννων, ἑσπέρας 23 Ἰουνίου (Κληδόνου), Ἀποκριές, πρώτη Μαρ-
 τίου, Πάσχα (κάψιμο τοῦ Ἰούδα), ἑσπέρας τῆς 31 Αὐγούστου κλπ.)

Τὴν παραμονὴν ἢ τῶν Χριστουγέννων,
 τὴν πρώτην Μαρτίου καὶ τὴν πρώτην
 Μαΐου.....

Εἰς ποίας ἡμέρας, ποίαν ὥραν καὶ εἰς ποῖον μέρος ;

Τὰς πρωϊνάς ὥρας εἰς τὴν αὐλήν.....
 τοῦ σπιτιοῦ.....

2) Πώς λέγεται ή φωτιά αυτή ; (π.χ. φανός, άφανός κλπ.).....

Η φωτιά λέγεται...στια.....

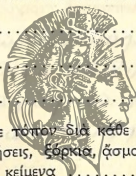
β'. 1) Ποιοι ανάπτουν την πυράν; παιδιά, ήλικιωμένοι, ποίος άλλος ;...

Τήν φωτιά τήν ανάπτει ο άρχηγός...
της οικογενείας.....

2) Ποίος ή ποιοι συλλέγουν τά ξύλα, θάμνους κλπ. δια τήν πυράν.
Τά κλέπτουν ; "Αν ναί, από ποίον μέρος ;

3) Πώς γίνεται ή συγκέντρωσίς των. (Περιγράψατε λεπτομερώς)

ΑΚΑΔΗΜΙΑ



ΑΘΗΝΩΝ

γ'. Ποίαι αί σύνήθειαι είς κάθε τοπον δια κάθε πυράν ;

1) Προσευχάι, διάφοροι έπικλήσεις, ξόρκια, άσματα, κρότοι, θόρυβος.
Καταγράψατε τά σχετικά κείμενα

2) Πηδήματα, χοροί γύρω από την πυράν. (Περιγραφή λεπτομερής)

Τήν πρώτην Μαρτίου. έγινε το άνάψιμα
της φωτιάς. εις τό προάμειον της αίκίας.
υπό του άρχηγού της οικογενείας και πυροδωσαν
όλα τά φύλα δια να είναι υγιείς...

- 3) Τί καίονται εις τὰς πυρὰς αὐτάς· (κάψιμον τροχοῦ ἀμάξης, λου-
λουδιῶν τοῦ Μάρτη, τοῦ στεφάνου τῆς Πρωτομαγιάς κλπ.)

- 4) Καίονται (ἢ ἐκαίοντο) ὁμοιώματα· π.χ. κατὰ τὸ Πάσχα ὁμοίωμα
τοῦ Ἰούδα· (περιγράψατε λεπτομερῶς)

- 5) Παραθέσατε λεπτομερῆ περιγραφὴν τοῦ ἐθίμου εἰς τὸν τόπον σας

..Τὴν παραμονὴν τῶν χριστουγέννων καίγανε
ἕνα ἀπιδιὰ ἀφ' οὗ γινόταν κάρβουνο τὸ
χωρίζανε ἐν τρεῖς σωροὺς. γὰρ τρεῖς ἑβδομαδαί
ἦτο· πρῶτον, κυριακινιατικὸ καὶ ..
ἄγιο

Τὴν πρώτην Μαΐου ἐστὶν πόρτα τοῦ
αὐτοχόρου ἀνάθανε φωτιά τὸ πρῶν
καὶ τὸ θράδι γιὰ νὰ περάσουν τὰ φῶα

ΑΚΑΔΗΜΙΑ



ΑΘΗΝΩΝ

Αἱ γεωργικαὶ ἐργασίαι ἀπὸ τῆς προετοιμασίας διὰ τὴν
εμπορὰν τοῦ ἀγροῦ ἕως τὸν ἀμνημόν ἔχουν ὡς ἀκολούθως:
καὶ ἀρχὰς ὀρῶνεται ὁ ἀγρὸς τὸν Αὐγουστο καὶ τὸν Ὀκτώβριον.
Ὅταν πλησιάζει ὁ καιρὸς τῆς εμπορᾶς ὁ γεωργὸς ἐτοιμάζει
τὸν ἐπόρο τὸν ὁποῖον ἀποξηλαίνει μὲ χαλαζόπετρα.
Ἡ εμπορὰ γίνεται τὸν Νοέμβριον.

Ὁ γεωργὸς κατὰ τὴν ἐργασίαν τῆς εμπορᾶς σκορπίζει
εἰς τὸν ἀγρὸν τὸν ἐπόρο τὸν ὁποῖον φέρει ἐντὸς διδακίου.
Τὸ σκέπασμα τοῦ ἐπόρου παλαιότερα ἐγένετο δι' ὀρχήματος,
σήμερον γίνεται διὰ βαρυσίματος τοῦ ἀγροῦ.
Τὴν ἀνοίξει ἐγένετο βοτάνισμα τοῦ ἀγροῦ ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ
διὰ τῆς χειρὸς.

Σήμερον γίνεται γεκάσμος τοῦ παραμένοντος ἀγροῦ διὰ
τῆς μηχανοκτόνου.

Κατὰ τὸ τέλος τοῦ Νοεμβρίου ἀρχίζει τὸ θέρημα τῶν
σταχυῶν μὲτὰ δρέπανα, οἱ σταχυεὲς εἰδύνοντο δεμάτια
τὰ ὁποῖα ἐτοποδοῦντο κατὰ ἀραὰς διαστήματα εἰς τὸν
θεριζόμενον ἀγρὸν διὰ νὰ ξηρανθοῦν.

Μετά τὸ πέρας τοῦ θέρματος ἐτοιμάζεται τὸ ἀλώνι.
Ὁ χώρος ὁ ὁποῖος ἔξο προωρισμένος διὰ τὸν ἀμνημόν
ἐκαθαρίζεται ἀπὸ τὰ διάφορα χόρτα, ἐραυτίζεται μὲ ὕδωρ
καὶ συγχρόνως ἐστρώννεται μὲ ἄχυρο.

Ὅταν τελεῖται ἡ κατασκευὴ ἢ ἐπισκευὴ τοῦ ἀλωνιῶς
μεταφέροντο τὰ δεμάτια εἰς τὸν ἀμνημότοπον καὶ ἐτοπο-
δοῦντο εἰς δεμνιές.

Ἡ στρώσις τῶν δεματίων εἰς τὸ ἀλώνι ἐγένετο κυκλικῶς
ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐπαύων ἐφάνη 120 ἕως 150.

Τὸ ἀλώνισμα ἀρχίζει τὴν 6^{ην} ηὐ τὰ δὲ ξεία περιέ-
ροντο ἐπὶ τῶν δεματίων πρὸς κοπὴν τῶν σταχυῶν.

AKAΔHMIA



ΛΟΗΝΩΝ

Μετά τόν άγωνισμόν αποχώριζαν τό άχυρο μέ τό δοκράνιον δέ καρπό μέ τά υποκλήματα τόν συνεγκέντρωναν εις εωρό και τόν λίκνιζαν μέ ζύγινα φινάρια.

Αφού τελείωναν τό λίκνισμα περνούσαν τόν καρπό από κόκκινο, τό όποιον ήτο κατασκευασμένο από εύφηλα, προς καθαρισμόν.

Είνετο συνεκέντρωσις τος καρπος και έκαρφώνετο τό λίκνι-
τιρι εις τόν εωρό διά νά διαπιστώσουν πρέφ ήτο ή ποσότης
τωσ εις τας εις όκαδες.

Τόν ειτο τόν έβαζαν εις τούς θάκκους και τόν μετέφεραν
εις τήν οικίαν των όπου τόν άδειξαν σέ ζύγινα άμπαρια.

Τό άχυρο μετεφέρετο στην οικία όπου έγινετο θεμελιά
ή έποποθεύετο στην άχυρώσαν.

Αί τροποποιήσεις των χειρωνακικών εργασιών έχουν ως
άκοιούδα:

Τό ζύγινο άρότρο χρησιμοποιήθη από των χωρικών
έως τό 1918 ότε και άντικατεστάθη διά τος ειδικούς
άρότρους.

Μέ τας δρεπάνια θέριζαν έως τό 1965.

Ο άγωνισμός μέ τή ρωά έγινετο έως τό 1930.

Η μηχανή σποράς χρησιμοποιήθη διά πρώτην
φοράν τό 1938.

Τό τρακτέρ είναι εν χρήσει από τό 1930.

Τό σκέλος μετρήσεως των διημεριακών ήτο τό
δινάκο (τενεκές) τό όποιον έπαρνε 12 όκάδες.

Τά έθλια τά άποία είναι σχετικά μέ τό άναμψια
της φωτιάς είναι τά κάτωδι:

Τήν παραμονή των χριστουγέννων καίχανε ζύχο
άπιδιάς τό όποιον αφού γινόταν κάρθουνο τό χώριζαν
σε τρεις εωρούς διά τρεις έβδομείς ήτοι πρηνί μο

Κωνσταντινάτικο, όγχο.

Την πρώτη Μαρτίου έγινε άναγλη τήν πωτιά
τό πρῶι εἰς τό προαίμιον τῆς οἰκίας ὑπό τοῦ ἀρχιεπισ
τῆς οἰκοκυρίας καί πηδῶσαν ὅλα τὰ μέλη διὰ νά
εἶναι ὑγιᾶς.

Τήν πρώτη Μαΐου εἰν ἔξωπορτα τοῦ αἰδοχόρου
ἀνάβανε φωτιά τό πρῶι καί τό θράβυ γιά νά
περάσαν τὰ βῶα.

Τό ἔδιμον τῆς πρώτης Μαρτίου τελεῖται καί αἰμέρον
εἰν Χριστουγέννων ἔπαυσε τό 1965 τό δέ ἔδιμον τῆς
πρώτης Μαΐου ἔπαυσε νά τελεῖται τό 1960.

Τόπος συλλογῆς: Κερκίνη

Ονοματεπώνυμον πληροφορητῆς: Ἀνδρέας Δ. Μπαρμπάνης

Ἐπάγγελμα: Γαυρός.

Ἡλικία: 82

Γραμματικά γνώσεις: Ἀπράκτως

Τόπος καταγωγῆς: Κερκίνη



ΑΘΗΝΩΝ

[Εὐστάθιος Ν. Σταυρίδης διδάσκαλος.

Ἡ συλλογή ἐγένετο ἀπό τῆς 18-Δεκεμβρίου 1969]

ΑΚΑΔΗΜΙΑ



ΑΘΗΝΩΝ



← 10. Άροτρον παλαιόν τύπον
(ἐν ζύγῳ)

11

11. Ύψι παλαιόν τύπον
διὰ ζύγῳ ἄροτρο →

ΑΚΑΔΗΜΙΑ



ΑΘΗΝΩΝ



← 12. Στεφάνι ἐκ παλαιότητος

13

13. Κόβα →





← 14. 2 κεράρι - ροκάνι - τσεκούρα

15

15. Σίμα - ηριόνι →



ΑΚΑΔΗΜΙΑ



ΑΘΗΝΩΝ



← 16. Λαγόροι - υψοί - αρίδων

17

17. Έρμις →
(Συνδέει τον ζυγόν με τον
ζυγάριον των αρσενικών)





← 1. Επιχειρησός ζυγός



2. Παλαιός ζυγός →

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

3. Τζουρβανά ↓

ΑΘΗΝΑΝ

4. Φάρνα πέν τυπών, εισαχθέν.



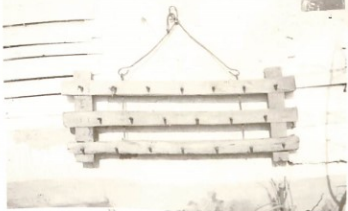


5. Πουρναί ↑

ΑΚΑΔΗΜΙΑ



8. Πουρναί ↑ εν ζύζον



6. Στάβρα παλαιού γέφυρας ↑
(εν ζύζον)



ΑΘΗΝΩΝ

9. Πουρναί παλαιού γέφυρας ↑



ΑΚΑΔΗΜΙΑ



ΑΘΗΝΩΝ